

Struktura poljoprivrednih gazdinstava u 2016. godini^(p)¹

Broj gazdinstava

Prema preliminarnim podacima dobijenim u anketnom Istraživanju o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, sa stanjem na 1. novembar 2016. godine bilo je 43 791 poljoprivrednih gazdinstava od kojih su 43 poljoprivredna preduzeća ili poslovni subjekti.

Tabela 1: Broj poljoprivrednih gazdinstava

	Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava 2016 ² (SPG 2016)	Popis poljoprivrede 2010 ³ (PP 2010)	Index 2016/2010
Broj poljoprivrednih gazdinstava	43 791	48 870	89,6

Zemljišni fond

Preliminarni podaci pokazuju da je ukupno korišćena poljoprivredna površina u 2016. godini veća za 15,6% u odnosu na 2010. godinu.

Tabela 2. Površina korišćenog poljoprivrednog zemljišta

	SPG 2016	PP 2010	Index 2016/2015
Korišćeno poljoprivredno zemljište	255 845,8	221 297,6	115,6

U prosjeku poljoprivredno gazdinstvo posjeduje 5,8 ha korišćenog poljoprivrednog zemljišta u 2016. godini. U 2010. godini taj prosjek iznosio je 4,5 ha.

Prema preliminarnim podacima Istraživanja o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, od ukupnog broja poljoprivrednih gazdinstava najviše je poljoprivrednih gazdinstava u intervalu od 0,1 do 0,5 ha.

Tabela 3. Poljoprivredna gazdinstava prema veličini razreda korišćenog poljoprivrednog zemljišta

Poljoprivredna gazdinstva	Veličina razreda prema korišćenom poljoprivrednom zemljištu								
	Bez zemljišta	<0,10	0,10-<0,50	0,50-<1,00	1,00-<2,00	2,00-<3,00	3,00-<4,00	4,00-<5,00	5,00-<6,00
SPG 2016	311	1 560	10 590	5 815	7 363	3 895	2 511	1 600	1 462
PP 2010	593	2 515	15 418	8 467	8 867	4 081	2 258	1 288	1 057

¹— preliminarni podaci. Konačni podaci biće objavljeni nakon validacije od strane Eurostat-a.

²— u daljem tekstu SPG 2016

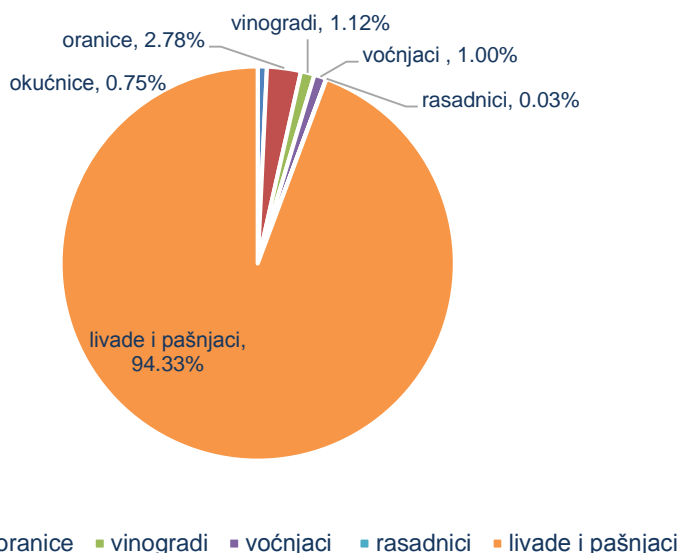
³— u daljem tekstu PP 2010

Tabela 3. /nastavak/

Poljoprivredna gazdinstva	Veličina razreda prema korišćenom poljoprivrednom zemljištu							
	6,00-<8,00	8,00-<10,00	10,00-<15,00	15,00-<20,00	20,00-<30,00	30,00-<50,00	50,00-<100,00	<100,00
SPG 2016	2 164	1 082	1 584	1 042	1 029	900	587	296
PP 2010	1 067	588	815	342	329	313	441	431

Kada se posmatra struktura korišćenog poljoprivrednog zemljišta (okućnice, oranice, voćnjaci, vinogradi, rasadnici i livade i pašnjaci) nije bilo značajnije promjene u 2016. godini u odnosu na 2010. godinu. Naime, učešće livada i pašnjaka u ukupno korišćenom poljoprivrednom zemljištu u 2016. godini iznosi 94,3%, dok sve ostale kategorije iznose skupa 5,7%.

Grafik 1. Struktura korišćenog poljoprivrednog zemljišta u 2016. godini

Istraživanjem o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, 2016. godine, bilježe se značajna povećanja korišćenih poljoprivrednih površina pod oranicama, vinogradima, voćnjacima i livadama i pašnjacima u odnosu na iste površine iz 2010. godine.

Tabela 4. Poljoprivredna gazdinstva prema korišćenom zemljištu

Poljoprivredna gazdinstva	ha							
	Ukupno raspoloživo zemljište		Ukupno poljoprivredno korišćeno zemljište		Korišćene okućnice i/ili bašte		Korišćene oranice	
	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina
SPG 2016	43 791	334 048,8	43 409	255 845,8	40 006	1 922,4	11 191	7 103,9
PP 2010	48 870	309 240,7	48 277	221 297,6	37 010	2 412,8	10 170	4 048,3

Tabela 4. /nastavak/

Poljoprivredna gazdinstva	Vinogradi		Voćnjaci		Rasadnici		Višegodišnje livade i pašnjaci		ha
	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina	broj gazdinstava	površina	
SPG 2016	2 061	2 860,4	8 900	2 551,4	49	74,5	36 363	241 333,2	
PP 2010	2 001	2 535,7	5 328	1 529,2	128	32,1	43 142	210 182,0	

Stočni fond

Od ukupno 43 791 poljoprivrednih gazdinstava u Crnoj Gori 31 260 poljoprivrednih gazdinstava uzgajaju stoku i/ili živinu ili 71,4%. Broj ovih poljoprivrednih gazdinstava je smanjen za 4,3% u odnosu na broj gazdinstava koja su uzgajala stoku u 2010. godini.

Tabela 5. Poljoprivredna gazdinstva prema broju stoke i živine

Poljoprivredna gazdinstva	Ukupan broj gazdinstava	Goveda			Ovce			Koze		
		gazdinstva	ukupno	krave za mužu	gazdinstva	ukupno	ovce za mužu	gazdinstva	ukupno	koze za mužu
SPG 2016	31 260	21 939	89 269	59 583	5 514	191 992	95 243	3 365	31 458	21 429
PP 2010	32 675	24 624	80 209	51 145	6 088	229 037	131 739	3 583	35 756	21 606

Tabela 5. /nastavak/

Poljoprivredna gazdinstva	Svinje			Živina		Konji, magarci, mule	
	gazdinstva	ukupno	suprasne krmače	gazdinstva	broj	gazdinstva	broj
SPG 2016	13 607	55 841	1 966	17 067	835 705	2 775	3 947
PP 2010	13 469	47 673	1 646	16 313	620 802	3 122	4 397

Broj poljoprivrednih gazdinstava koja drže goveda u 2016. godini imali su u prosjeku 4,1 grlo, što predstavlja rast 24,2% u odnosu na 2010. godinu, kada je prosjek iznosio 3,3 grla. Najveći broj gazdinstava koja drže goveda ima u intervalu od 1 do 2 grla i to 11 684 poljoprivredna gazdinstva.

Tabela 6. Poljoprivredna gazdinstva sa govedima prema veličini razreda stada

Poljoprivredna gazdinstva	Broj gazdinstava	Veličina razreda prema ukupnom broju goveda							
		bez goveda	1 – 2 grla	3 – 9 grla	10 – 19 grla	20 – 29 grla	30 – 49 grla	50 – 99 grla	100 grla i više
SPG 2016	43 791	21 852	11 684	8 512	1 444	179	76	32	12
PP 2010	48 870	24 246	15 024	8 512	917	91	52	21	7

Prosječan broj ovaca po poljoprivrednom gazdinstvu u 2016. godini je 34,8 dok je u 2010. godini bio 37,6 u odnosu na ukupan broj gazdinstava koja se bave uzgojem ovaca.

Tabela 7. Poljoprivredna gazdinstva sa ovcama prema veličini razreda stada

Poljoprivredna gazdinstva	Broj gazdinstava	Veličina razreda prema ukupnom broju ovaca							
		bez ovaca	1 – 9 grla	10 – 19 grla	20 – 49 grla	50 – 99 grla	100 – 199 grla	200 – 499 grla	500 grla i više
SPG 2016	43 791	38 277	1 575	1 329	1 430	739	339	82	20
PP 2010	48 870	42 782	1 591	1 474	1 610	808	451	146	8

Prosječan broj koza (kod poljoprivrednih gazdinstava koja se bave uzgojom koza) u 2016. godini se smanjio na 9,3 grla sa 10 grla koliko je bilo u popisu 2010. godine. Najveći broj gazdinstava koji drže koze nalazi se u intervalu od 1 do 2 grla.

Tabela 8. Poljoprivredna gazdinstva sa kozama prema veličini razreda stada

Poljoprivredna gazdinstva	Broj gazdinstava	Veličina razreda prema ukupnom broju koza							
		bez koza	1 – 2 grla	3 – 9 grla	10 – 19 grla	20 – 49 grla	50 – 99 grla	100 – 199 grla	200 grla i više
SPG 2016	43 791	40 426	1 524	1 157	303	232	104	37	8
PP 2010	48 870	45 287	1 393	1 452	352	234	97	42	13

Radna snaga

Ukupan broj radno angažovanih lica u Crnoj Gori anketiranih u Istraživanju o strukturi poljoprivrednih gazdinstava u 2016. godini iznosio je 99 236. U odnosu na broj radno angažovanih lica popisanih u popisu poljoprivrede 2010, veći je za 0,3%.

Kao i u 2010. godini starosnu strukturu karakteriše visok udio starijih radno angažovanih lica na gazdinstvu. Međutim, u 2016. godini bilježi se povećanje udjela radne snage ispod 24 godine. Naime, ukupan broj radno angažovanih lica 2016. godine iznosio je 7 381, dok je 2010. godine iznosio 6 732, što predstavlja povećanje od 9,6%.

Tabela 9. Radna snaga na poljoprivrednim gazdinstvima prema starosnim grupama

Poljoprivredna gazdinstva	Ukupno radna snaga na gazdinstvu						
	Crna Gora	Ispod 24 godine	Između 25 i 34 godine	Između 35 i 44 godine	Između 45 i 54 godine	Između 55 i 64 godine	65 godina i više
SPG 2016	99 236	7 381	10 562	14 815	20 690	22 495	23 293
PP 2010	98 949	6 732	11 434	15 810	21 807	19 962	23 204

U 2016. godini udio muškaraca je iznosio 57,7%, dok u popisu 2010. godine iznosio je 60,4%. Od ukupnog broja žena radno angažovanih na poljoprivrednim gazdinstvima, najveći udio imaju žene preko 65 godina.

Tabela 10. Radna snaga na poljoprivrednim gazdinstvima prema polu i starosti

Poljoprivredna gazdinstva		Ukupno	Ispod 24 godine	Između 24 i 34 godine	Između 35 i 44 godine	Između 45 i 54 godine	Između 55 i 64 godine	65 godina i više
SPG 2016	žene	41 936	2 659	3 837	6 550	9 247	9 721	9 922
	muškarci	57 300	4 722	6 725	8 266	11 442	12 774	13 371
PP 2010	žene	39 155	2 550	4 192	6 460	8 489	8 227	9 237
	muškarci	59 794	4 182	7 242	9 350	13 318	11 735	13 967

METODOLOŠKA OBJAŠNENJA

Pravni osnov

Istraživanje se sprovodi na osnovu Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike („Sl.list Crne Gore”, br.18/12), a u skladu sa Godišnjim planom zvanične statistike za 2016.godinu („Sl.list Crne Gore”, br.71/15). Nakon Popisa poljoprivrede 2010. godine ovo je prvo Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava koje je sprovedeno u Zavodu za statistiku. Prethodno je uspješno sprovedeno Pilot istraživanje u aprilu 2016. Instrumenti za sprovođenje istraživanja o strukturi poljoprivrednih gazdinstava u skladu su sa regulativom 1166/2008 Evropskog parlamenta i savjeta od 19. novembra 2008 godine, koja se odnosi na istraživanja o strukturi gazdinstva i istraživanje o poljoprivrednim proizvodnim metodama i sa Priručnikom o primjeni definicija za Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava. Takođe, korišćene su i: regulativa 715/2014 od 26. juna 2014. godine kojom se mijenja Prilog III, regulative 1166/2008; regulativa 2015/1391 od 13. avgusta 2015 kojom se dopunjuje regulativa 1200/2009 o primjeni regulative 1166/2008. U cilju smanjenja opterećenosti izvještajnih jedinica, a u skladu sa poštovanjem Kodeksa prakse Evropske statistike, donijeta je odluka da se u okviru ovog istraživanja uključe i varijable za potrebe statistike biljne proizvodnje i statistike stočarstva, korišćene su i regulativa 543/2009 o statistici usjeva i regulativa 1165/2008 o statističkim podacima o stočarstvu i mesu.

Cilj istraživanja

Shodno Godišnjem planu statističkih istraživanja za 2016. godinu u novembru mjesecu 2016. godine sprovedeno je pet uzoračkih istraživanja iz oblasti statistike poljoprivrede: istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, tri istraživanja iz oblasti statistike biljne proizvodnje i istraživanje o stočarskoj proizvodnji. Navedena istraživanja su spojena u Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava, kako bi se rasteretili ispitanici posjetom anketara u istim gazdinstvima i objedinio budžet. Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gazdinstava pruža mikro - podatke o radno angažovanim licima u poljoprivredi, korišćenju zemljišta, podatke o stoci, i metodama poljoprivredne proizvodnje i oni su statistička osnova za izradu tipologije poljoprivrednih gazdinstava a što je ključ za uspostavljanje Farm Accountancy Data Network (FADN) u Crnoj Gori.

Obuhvat

Istraživanjem su obuhvaćene poljoprivredne organizacije (poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge) i porodična poljoprivredna gazdinstva koja se bave poljoprivrednom proizvodnjom. Podaci za poljoprivredne organizacije (poljoprivredna preduzeća i zemljoradničke zadruge) prikupljani su izvještajnom metodom, a za porodična poljoprivredna gazdinstva anketnom metodom.

Definicije

Porodično poljoprivredno gazdinstvo predstavlja jedinstvenu tehničko-ekonomsku jedinicu sa jedinstvenom upravom, koja proizvodi poljoprivredne proizvode.

Korišćeno poljoprivredno zemljište obuhvata oranice, okućnice i/ili bašte, voćnjake, vinograde, rasadnike, livade i pašnjake bez obzira na tip vlasništva (vlastito zemljište ili zemljište uzeto u zakup).

Stočni fond predstavlja broj stoke po vrstama i kategorijama.

Radna snaga koja učestvuje u poljoprivrednoj proizvodnji predstavlja sva lica koja su stalno ili povremeno angažovana na poslovima poljoprivredne proizvodnje, a mogu biti članovi domaćinstva ili ne.

Izdaje i štampa Zavod za statistiku Crne Gore (MONSTAT)
81000 Podgorica, IV Proleterske br.2, telefon (+382)20 230-811; telefaks (+382)20 230-814

Saopštenje pripremio:

Odsjek statistike poljoprivrede i ribarstva

e-mail: contact@monstat.org